

КРЕАТИВНІСТЬ БУКОВИНСЬКИХ НАРОДНИХ МОЛИТОВ

Наталія РУСНАК,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
n.gusnak23@rambler.ru**CREATIVITY OF THE BUKOVINIAN FOLK PRAYERS**

Natalia RUSNAK,

Chernivtsi National University
named after Yuriy Fedkovych,
ORCID ID: 0000-0002-1809-0337

Наталія Руснак. Креативність буковинських народних молитв. Молитва – многогранне явлення гуманітарної парадигми мислення: молитва – жанр художественної літератури, фидеїстический текст, жанр конфесійно-общественного общения, фольклорный текст. **Актуальность исследования** обусловлена необходимостью изучения фольклорных текстов буковинских говоров. **Цель статьи** – проанализировать народные буковинские апокрифические молитвы, известные во многих вариантах, которые составляют фольклорные тексты. **Методы исследования.** В качестве основных использованы общенаучные методы анализа и синтеза и лингвистические – метод лингвистического наблюдения, описательный, сравнительно-исторический. **Выводы.** На Буковине известны апокрифические молитвы о муках Иисуса Христа. Текстобразующим приемом молитв служит диалог. У молитвах реализуются фонетические, лексические, морфологические закономерности буковинских говоров.

Ключевые слова: фольклорный текст, народная молитва, апокрифическая молитва, заголовок, мотив, наивная картина мира, диалог, фонетические закономерности говоров, морфологические закономерности говоров.

Молитва – могутня сила душі, сила незбагненна. Молитва звертається до великої душі мороку; молитва піднімається і звертається до таємниці, сама подібна до таємниці, і віримо, що перед безкінечною молитвою не може встояти Невідоме.

Постановка проблеми в загальному викладі та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Молитва – багатогранне явище гуманітарної парадигми мислення, текст, який функціонує у різних сферах гуманітарної діяльності.

До молитви звертаються поети і письменники як до літературного жанру художньої літератури. напр., жанр літературної молитви у творчості католицьких письменників групи “Логос”, о. Василя Мельника (Лімниченка), Ореста Петрійчука, о. Степана Семчука та Григора Лужницького¹.

Молитва – фидеїстичний текст, спрямований до Бога, вищих сил з проханням, подякою. Фидеїзм (від лат. *vera*) – релігійний світогляд, що стверджує пріоритет віри над розумом; характерний для теїстичних релігій.

Як жанр конфесійного спілкування молитви класифікують за різними ознаками: за адресатами (звернення до Ісуса Христа, Матері Божої, окремого святого); за часовою характеристикою: ранішні, вечірні, молитви під час релігійних свят (у монастирях моляться 8 разів на добу); за кількістю учасників: індивідуальні та колективні (тексти молитов можуть бути зібрані у

книжки, призначені для колективних божих служб – богослужбові книги, так і для індивідуального використання – молитовники. Молитви класифікують за змістом: молитва подяки, прохання (на всяке прошення), молитва у терпінні, молитва за недужих, молитва на всяку неміч, молитва при вмираючих, молитва християнської родини, молитва батьків за дітей, молитва дітей за батьків, молитва за перемогу над спокусами, молитва за того, хто хоче йти в путь, молитва на благословення дому, молитва на освячення всякої речі. Молитви бувають канонічні та апокрифічні (не визнані церквою).

У фольклорі ж побутують народні молитви. Відомо, що народні молитви записував П. Куліш у с. Переванцях Лубенського повіту на Полтавщині 1864 р. (навів у листі до О. Барвінського 20.07.1869 р.)².

Актуальність дослідження зумовлена потребою вивчення фольклорних текстів буковинських говірок.

Мета статті – проаналізувати апокрифічні буковинські молитви, відомі в багатьох варіантах, які становлять фольклорні тексти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Буковинські говірки достатньо вивчені на всіх мовних рівнях, зокрема на лексичному (праці Л. Борис, Н. Гуйванюк, Ю. Карпенка, І. Зінченко, В. Прокопенко, Ю. Руснак та ін.). Проте фольклорні тексти буковинських говірок вивчені ще не достатньо. Можемо назвати лише статтю Н.В. Гуйванюк, Н.О. Руснак “Специфіка біблійної тематики у фольклорних різдвяних текстах (на матеріалі колядок

¹Dmytriv I. “Zhanr molytvy v tvorchosti poetiv-“Iohosivtsiv” [The genre of prayer in the works of poets-“Logos”], *Актуальні питання гуманітарних наук* [Current issues of humanities], Vup. 14, 2015, P. 184 [in Ukrainian]. URL: <http://dspu.edu.ua/hsci/wp-content/uploads/2017/11/014-26.pdf>

²Narodni molytvy [Folk prayers], 4 sichnya 2018. URL: <https://petro-gulak.livejournal.com/1623491.html>

с. Стебні Путильського району Чернівецької області)³.

Методи дослідження. У статті використано як загальнонаукові методи – аналізу, синтезу, так і лінгвістичні – метод лінгвістичного спостереження, описовий, порівняльно-історичний.

Виклад основного матеріалу. Слово молитва походить від псл. *modliti* “благати, просити, говорити” з іє. **meldh-* “говорити ритуальні слова”, давніше, можливо, “приносити жертву, забиваючи тварину” (пор. рос. *молить* “забивати худобину”, болг. *молитва* “молитва; жертвовна тварина; суп із жертвовної тварини”)⁴.

На Буковині побутують народні молитви у різних варіантах про страждання Ісуса Христа. Серед віруючих є впевненість, що апокрифічні молитви, зокрема ці, наділені цілющою силою.

Пропонуємо текст народної молитви, записаний у с. Митків Заставнівського р-ну Чернівецької обл. від Руснак Софії Георгіївни, 1923 р.н.

(орфографія відображає автентичність апокрифічних молитов).

*Которая молитва пишеця Божими буквами,
В тій молитві Святого Мафтея,
Коли було пророкувано в четвер рано
Ісуса Христа жидам продано.
Ісус Христос нічо не їв, не пив,
Лиш остро ся на муки збирав.
Вивили Ісуса Христа на гору Конвалію,
Там його на хресті розп'яли.
Вийшла матір Божя на гору Конвалію,
Свого сина на муках пізнала.
– Сину ж мій, кров моя, зболе ж моя,
Я тебе під своїм серцем носила,
Своїм покором кормила,
А ти терпиш такі муки й рани
За всі свої християни.
– Мамо ж моя мила,
Щоб ти ці молитви щодня говорила.
Як не щодня, то хоч три рази на тиждень.
Аби такий ся чоловік найшов,
Щоби ці молитви щодня казав.
Вислав би йому тридцять ангелів і апостолів
І сам би був при його душі сконанню.*

На Буковині відома молитва про сон Божої Матері. Молитва зазвичай має заголовок *Сон Богородиці, Сон Божої Матері*, проте реєструємо назви *Пречиста Діва* (с. Іванківці Кіцманського р-ну) та традиційний заголовок *Молитва до Ісуса Христа* (с. Кам'янка Глибоцького р-ну).

*Сон Божої Матері
На Осіяній горі стоїт зілля в дівині.
Там Матка Божя лежала
І свого Синка присипляла.
– Синку мій возлюблений,
Приснив ми си сон причуденний,
Що тибе жидова злпала,
На троя деревців головку тляли,
Ручки, ніжски в жилізе вбирали,
А на головку тирів вінок клали.
Хто буде цю молитву зворити,
Той буде в царстві жити.*

Аміль. (Записано в с. Южинець Кіцманського р-ну від Мироник Зої Іванівни, 1923 р. н.).

За функцією виокремлюють молитви прохання (каяття), молитви подяки, хвалебні молитви. Проте молитви, про які йдеться, належать до спонукальних молитов, молитов-закликів. Апокрифічна молитва цікава тим, що в ній не міститься звернення до вищих сил (для яких характерно використання наказового способу *дай, пошли, збережи*), а навпаки, звернення Бога до людей, яке відповідає схемі *якщо..., то*, пор.:

Мамо ж моя, щоб ти ці молитви щодня говорила.

Аби такий ся чоловік найшов

Щоби ці молитви щодня казав.

Вислав би йому тридцять ангелів і апостолів

І сам би був при його душі сконанню (с. Митків Заставнівського р-ну).

– Дивіт ви си, люди, на мої кари, на мої муки

І беріть хрест у руки,

І йдіть уздовж світа і впоперек світа,

Наказуючи старому й малому:

Хто буде ці молитви говорити рано і увечір, –

Буде пекло заперте, рай утворений

Навіки віков.

Аміль (с. Довгопілля Путильського р-ну).

Хто цю молитву рано й увечір говори,

Тому рай утворений, а пекло замкнене

До кінця во вік віков.

Аміль (с. Довгопілля Путильського р-ну).

На престоли Ісус Христос сидит,

Головоньку схилив, свої притурами розтворив.

– Христе, Христе, чо так смутно сидиши?

– Не лякайтиси мої муки,

Биріт золоту паличку у руки,

Ідіт, кажіть малому, хромому, сліпому,

Хто цю молитву змоли у неділю рано до служби,

Тому пекло си запре, рай си утворе (с. Кам'янка

Глибоцького р-ну).

У народній традиції молитва називається очінаші, молитви, функціонує як множинний іменник. Загальна назва *очінаші* – результат дії кількох явищ: лексикалізація словосполучення *Отче наш*, апелятивнація – перехід власної назви у загальну, Пор.:

Мамко, моя мамко, які-сти мені милі,

Абисти ці очінаші щодень говорили.

Щодень не щодень,

Хоч три рази на тиждень.

Биси люди пібрали, ці очінаші казали.

Наслав би їм Бог двацять чотири ангелі

І сам би був при їх сконанню.

Аміль (с. Іванківці Кіцманського р-ну).

У деяких молитвах уведено персонажі святі *Павло і Петро*. Ісус Христос звертається до них як до провідників віри:

А ти, Павле, і ти, Петре,

Не лякайтесь моїх мук.

Бери золотий хрест у руки –

³ Huivaniuk N.V., Rusnak N.O. “Spetsyfika bibliinoi tematyky u folklornykh rizdviankykh tekstakh (na materialy koliadok s. Stebni Putylskoho ranonu Chernivetskoï oblasti)” [Specifics of biblical themes in folklore Christmas texts (on the material of carols in the village of Stebni Putil district Chernivtsi region)], *Visnyk Prykarpatskogo. un-tu* [Bulletin of the Precarpathian university], Ivano-Frankivsk: Prykarp. V. Stefanyka, 2008, Vyp. 19–20, P. 92–98 [in Ukrainian].

⁴ Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoï movy. U 7 t. [Etymological dictionary of the Ukrainian language. In 7 vol.], za red. O. S. Melnychuk, K.: Nauk. dumka, 1989, Vol. III, P. 501 [in Ukrainian].

*Розкажи малому, старому, сліпому:
Хто ці молитви буде говорити,
Той не буде в болях боліти, у вогні горіти.
Сам Ісус Христос буде пекло зачиняти,
У рай двері відчиняти* (с. Киселів Кіцманського р-ну).

*Ти, Петре, і ти, Павле, не дивися на мої муки,
А бери хрест у руки,
Скажи малому, скажи старому, Господеві великому.
Хто цю молитву відмолить,
Аби мав гріху, як у морі піску, на дереві листя,
Всі йому будуть відпущені,
Відмолить три душі: отцівську, материнську і сам
свою* (с. Спаська Сторожинецького р-ну).

*Святий Петро, Святий Павло,
Не жалуйте Ісуса Христа мук.
Беріть золотий хрест і свічку до рук,
Підіть по всьому світі.
Розкажіть цих наук.
І старому, й малому,
Бідному й багатому,
І кривому, і сліпому.
Хто ці молитви буде говорити
Рано і увечір,
Не буде на вогнях погоряти.
А як буде умирати,
Сам Ісус Христос буде рятувати.
Пекло замикається,
А рай відкривається во віки віков. Амінь.* (с. Чудей
Сторожинецького р-ну).

У молитвах реалізується мотив безперервності молитви, відповідно, у тексті субстантивовані прикметники на позначення служб у фонетичних та граматичних варіантах *осонечне, осоношине, осоношини, утренняя, утреніє, утренє, утренняя, вечірне* виступають ключовими словами. У молитвах використано стилістичну фігуру анадиплосис. Пор.:

*Божя Матінка за руку Христа води.
Привела його на осонечне,
А з осонечного на Божу Службу,
А з Божої Служби – на море* (с. Довгопілля
Путильського р-ну).

*Взяла матір Божя свого синочка за руку
Та й повела до церквиці.
З церквиці на утреню,
З утренної на осоношину,
З осоношної на службу Божу* (с. Іванківці
Кіцманського р-ну).

*Матер Божя Ісуса Христа за рученьку водить.
Привела його на утреніє,
З утреніє на вечірне* (с. Чудей Сторожинецького р-ну).

*Там мати Божя ходит,
Ісуса Христа за рученьку водит.
Привела його на утреня,
З утреня – на осиношини,
З осиношиного на службу Божу,
З служби Божої на вечірні,
А з вечірні на сине море.*

На синім морю там престіл стоїт (с. Кам'яна
Глибощького р-ну).

У сучасній лінгвістиці є поняття наївна картина світу. Це уявлення про світ пересічних носіїв мови, що ґрунтуються на донаукових знаннях, загальних поняттях, представлених у мові. Вона частково опирається на міфологічне мислення. Наївна картина світу представляє спрощене бачення реальності, схематично-каузальне тлумачення подій, скасовує всіляку діалектику. Наївна картина світу протиставлена науковій картині – системі знань, що синтезує результати дослідження певних наук із знаннями світоглядного характеру як результатом цілісного узагальнення пізнавального досвіду людства⁵.

Наївна картина світу діалектоносіїв по-своєму інтерпретує наукові відомості, у нашому випадку – біблійні. Так, в одному з варіантів молитви у вступній частині згадується один з 12 апостолів Ісуса Христа – Левій Матвій, який арамейською мовою написав на прохання своєї пасти в Юдеї Євангеліє від Матвія. Вважається, що Євангеліє від Матвія написано через 8 років після вознесіння Господа Ісуса, себто у 41 році після Різдва Христового. Євангеліє від Марка та Луки розповідають, що Левій Матвій у Капернаумі збирав мито. Там на митниці його побачив Ісус Христос зі своїми учнями та запросив до свого дому на трапезу. Час і обставини смерті Матвія достеменно не відомі. За однією гіпотезою, Матвія 60 року після Різдва Христового спалили на вогні в Ефіопії за наказом князя Фульвіана, за іншою версією, Матвій помер від старості. Місце поховання апостола достеменно не відоме, проте часто зазначається, що його могила знаходиться в Гонію. Грузинська православна церква вважає, що в Гонію похований апостол Маттій (грузинською мовою – Матата). За іншою гіпотезою, могила апостола знаходиться в італійському місті Салерно.

У народній молитві Левій Матвій згадується під назвою святий Мафтей:

*Которая молитва пишеця Божими буквами,
В тій молитві святого Мафтея,
Коли було пророкувано в четвер рано
Ісуса Христа жидам продано* (с. Митків
Заставнівського р-ну).

У молитвах про страждання Ісуса Христа згадується гора, на якій заснула Божя Матір, причому ця гора має різні назви

Так, у молитві, записаній у говірці с. Довгопілля
Путильського р-ну,

згідно з фольклорною традицією подія відбувається в місцевості, яка має назву *гора Горіянська, долина Патріянська*.

*На горі Горіянській,
На долині Патріянській
Під осовними образами
Заснула Божя Матінка* (с. Довгопілля
Путильського р-ну).

У деяких варіантах молитви гора названа *Олив'яна, Оливна, Уливана*. Це фонетичні варіанти однієї назви, мотивованої назвою *олива*. Олива, або маслина, – рід рослин родини маслинових, поширений у південних регіонах Європи. Пор.:

*На горі Олив'їній
Церковця мурована* (с. Довгопілля
Путильського р-ну).

⁵ Selivanova O. Suchasna lnhvistyka: terminolohichna entsyklopediia [Modern linguistics: a terminological encyclopedia], Poltava: Dovkillia-K., 2006, P. 404-405 [in Ukrainian].

*У неділю рано сонечко сходитьь.
Пречиста Діва по раю ходитьь.
На Оливній горі, на престолі
Ісус голову склонив, очки зморив* (с. Спаська
Сторожинецького р-ну).

*На Уливаній горі стоїт
Хрест у вдивині (взілі дівині) зілля в дивині.
Там Матер Божжа стала спочивати
Свого прелюбезного синка чекала* (с. Киселів
Кіцманського р-ну).

У низці варіантів молитви побутує реальна назва гори
Сінайська гора, Сіямська гора – фонетичний варіант.

Гора Сінай – гора на Сінайському півострові в Єгипті,
де, згідно з Біблією, Бог з'явився Мойсею і дав десять
заповідей.

*На Сінайській горі зілля в дівині,
Там Пречиста Діва спала-спочивала,
Свого синка присипляла* (с. Іванківці Кіцманського р-
ну).

*На Сіямській горі,
На Прилюбенській землі
Там спала-спочивала Мати Божжа* (с. Балківці
Новоселицького р-ну).

У молитві, записаній у с. Митків Заставнівського р-ну,
гора Голгофа названа *Конвалією*.

*Вийшла матір Божжа на гору Конвалію,
Свого сина на муках пізнала.*

Думаємо, що назва гори Конвалія мотивована
словосполучення *lilium convallium* “ (лілея) долин”, яка
походить з латинського перекладу біблійної “Пісні
пісень” (пор. “Ego flos campī, lilium convallium” “я квітка
поля, лілея долин”⁶). У такий спосіб у народній свідомості
реалізуються біблійні відомості.

У молитвах фігурують рослини, характерні для
нашого ландшафту. У деяких варіантах молитви
згадується фітонім дивина. Пор.: *дивина* народні назви
коров'як, дивина чорна, дивина ведмеже вухо, дівина –
псл. *divina, divizna* похідні від *divъ “дикий”; пор.
аналогічне болгарське дивина “дичина”; висловлюється
також припущення про зв'язок з *divo* “диво”, зумовлений
уявленням про чудодійність рослини, або з *diviti*
*“ясніти” (дивина вживалась для освітлення)⁷.

Дивина звичайна (лат. *Verbascum thapsus* L., народні
назви – дивина звичайна, дивина ведмежа, ведмеже вухо,
дивина, диванна, дівенна дрібноцвіта, коров'як, годинник,
дрябчак, петрів хрест, котячий хвіст, царська свічка,
родина ранникові – дворічна трав'яниста повстисто-
опущена рослина, яка цвіте у червні–липні. Дивина
звичайна поширена майже всюди у світі. Росте на
відкритих місцях, переважно на піщаному ґрунті, на
обривах по берегах річок, майже по всій території України.
Відвар з дивини має пом'якшувальний, відхаркувальний,
спазмолітичний ефект⁸.

Народна свідомість *фітонім* дивина пов'язує зі
словом *диво*, внаслідок чого виникає своєрідний мовний
візерунок поетичних рядків. Припускаємо, що первісним
був рядок хрест у дивині, який згодом трансформувався у
зілля в дивині або незрозумілий *взілі дівині*:

*На Уливаній горі стоїт
Хрест у вдивині (або взілі дівині) або зілля в дивині.
Там Матер Божжа спала-спочивати,
Свого прелюбезного синка чекала* (с. Киселів
Кіцманського р-ну).

*На Сінайській горі зілля в дівині,
Там Пречиста Діва спала-спочивала,
Свого синка присипляла* (с. Іванківці Кіцманського р-
ну).

Текстовіріним прийомом молитов є діалог, який
ведуть Божжа Мати і Ісус Христос. Пор.:

*На уливаній горі стоїт хрест у вдивині (взілі дівині)
зілля в дивині*

*Там Матер Божжа стала спочивати,
Свого прелюбезного синка чекала.*

Прійшов синок:

– Мати, моя мати, що ти тут робиши?

Спиши чи спочиваси?

– Сину мій прелюбезний, була-м заснула,

І приснився мені на тебе пречудесний сон:

Що тебе жидова спіймала,

Великих мук тобі завдала,

В Святе лице твоє плювала,

Терновий вінок на голову клала,

Жовчу тебе кормила,

Босого по стерни водила.

На трьох деревах тебе розпинала:

На першій ялині, на другій калині, на третій кедрині.

А один з фарисеїв пробив тобі пікою ребра,

Потекла кров і вода.

З хреста тебе здохмили і в гріб положили.

На третій день ти воскрес!

– Мати, моя мати!

Ти виділа правдивий сон.

Я все це маю перетерпіти за нарід люцький.

Сонце си змінило, місяць си змінив, зорі потемніли.

Взяла мати свого синка за руку

І повела на синє море.

З синього моря на білий камінь.

Там Ісус Христос ходив,

Кровцю свою проливав,

За нас грішних муки приймав.

А ти, Павле, і ти, Петре,

Не лякайтесь моїх мук.

Бери золотий хрест у руки –

Розкажи малому, старому, сліпому:

Хто ці молитви буде говорити,

Той не буде в болях боліти, у вогні горіти.

Сам Ісус Христос буде пекло зачиняти,

У рай двері відчиняти (с. Киселів Кіцманського р-ну).

У молитві, записаній у с. Довгопілля Путильського р-
ну, діалог максимально наблизений до реалій
гуцульського говору: фігурують лексеми на позначення
свояцтва – *кум, фін* (діалог ведуть Богородиця і кум Іван,
Богородиця і Ісус Христос). У молитві відтворено
фонетичні закономірності гуцульської говірки: *світа,
читає, цу, конец; лексичні: видіти, втворити, брама;
морфологічні: си втворила, дав-іс, тут-сми, дав-сми, всий.
На горі Олив'ині*

⁶ Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoї movy... op.cit., V.II, P. 547.

⁷ Ibidem, V.II, P. 66.

⁸ Kyslychenko V. Dyvyna zvychaina [The wonder is ordinary], *Farmatsevychna entsyklopediya* [Pharmaceutical encyclopedia]. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/6174/divina-zvichajna>

Церковця мурована.
 У тій церкві
 Світа Богородиця,
 Світа Богородиця книжку читає,
 Жалібно хлипає.
 У кума Івана си питає:
 – Куме Іване, чи не виділи ви
 Мого сина, свого фіна?
 – Видів, у жидів, у катів.
 Били, карали,
 Терновий вінець на голову клали.
 Прійшла мати до брами –
 Брама си втворила.
 Свого сина воскресила.
 – Тут є, синку, тут-сми мати.
 Дав-їс си на кару?
 – Дав-сми си, мати.
 За тебе, за себе,
 За всій мир православний.
 Хто цю молитву рано й ввечір говори,
 Тому рай утворений, а пекло замкнене
 До кінця во вік віков.
 Амінь (с. Довгопілля Путильського р-ну)

Висновки. На Буковині відомі апокрифічні молитви про муки Ісуса Христа, які належать до спонукальних молитов, молитов-закликів, в яких не міститься звернення до вищих сил, а навпаки, звернення Бога до людей, яке відповідає схемі *якщо... , то*. У народній традиції молитва називається *очінаші, молитви*, зазвичай функціонують як множинний іменник. У фольклорних текстах реалізується мотив безперервності молитви, для якого характерна стилістична фігура анадиплосису. Наївна картина світу діалектоносіїв інтерпретує біблійні відомості. Молитви максимально наближені до реалій буковинського регіону, внаслідок чого у фольклорних текстах функціонують лексеми, що позначають ландшафт, побут носіїв буковинських говірок, наприклад, лексеми на позначення свята. Народна свідомість на основі народної етимології створює своєрідний мовний візерунок поетичних рядків. Текстотвірним прийомом молитов є діалог, який ведуть Божа Мати і Ісус Христос. У молитвах відтворено фонетичні, лексичні, морфологічні закономірності говірок.

Natalia Rusnak. Creativity of the Bukovinian folk prayers. Prayer is a multifaceted phenomenon of the humanitarian paradigm of thinking: prayer is a genre of fiction, a fideistic text, a genre of confessional communication, a folklore text. **The relevance of the article** is conditioned by the need of studying of the folklore texts of Bukovinian dialects. **The purpose** of the article is to analyze the folk apocryphal Bukovinian prayers, known in many variants, which are folklore texts. **Research methods.** In the article as the main general scientific methods of analysis and synthesis are used, as well as linguistic – method of linguistic observation, descriptive, comparative and historical methods. **Conclusions.** In Bukovina apocryphal prayers about the suffering of Jesus are well-known. They belong to the motivational prayers, prayers-calls, which don't contain an appeal to higher power, but on the contrary, God's appeal to people, which corresponds to the scheme *якщо... , то*. In folk tradition the prayer is called *очінаші, молитви* and usually functioning as a plural noun. The motif of continuity of prayer, which is characterized by a stylistic figure of anadiplosis, is realized in prayers. The naive picture of the world of dialect carrier interprets biblical information. Prayers are as close as possible to the realities of the Bukovina region, as a result of which in folklore texts there are tokens that denote the landscape, the life of the bearers of Bukovinian dialects, for example, tokens which denote kinship. Folk consciousness on the basis of folk etymology creates a kind of linguistic pattern of poetic lines. The textual reception of prayers is a dialogue between the Mother of God and Jesus Christ. Phonetic, lexical, morphological features of dialects are reproduced in prayers.

Key words: folklore text, folk prayer, apocryphal prayers, title, motive, the naive picture of the world, dialogue, phonetic features of dialects, lexical features of dialects, morphological features of dialects.

Руснак Наталія – доктор філологічних наук, професор кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Коло наукових інтересів: когнітивна лінгвістика, діалектологія, етнолінгвістика, прагматична текстологія. Автор понад 120 наукових праць, у тому числі 5 монографій.

Rusnak Natalia – Doctor of Philological Sciences, Professor of the Department of Modern Ukrainian Literature Language at the Chernivtsi National University named after Uriy Fedcovich. Research interests: cognitive linguistics, dialectology, ethno-linguistics, pragmatic textology. Author of more than 120 scientific works, including 5 monographs.

Received: 15.08.2020

Advance Access Published: September 2020

© N. Rusnak, 2020

⁶ Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy... op,cit., V.II, P. 547.

⁷ Ibidem, V.II, P. 66.

⁸ Kyslychenko V. Dyvyna zvychaina [The wonder is ordinary], *Farmatsevychna entsyklopediya* [Pharmaceutical encyclopedia]. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/6174/divina-zvichajna>